Ч. 269 (14.166). Львів, середа 9. жовтня 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячне 5·00 зол. Чвертьрічне 15·00 „ Піврічне 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Процес за вбивство пок. мін. Перацького.

ВИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ РОЗПРАВИ, НАЗВИЩА ОБВИНУВАЧЕНИХ І ЇХ РОЛЯ.

„ІКЦ" приносить ось таку звістку:

В окружному суді у Варшаві визначено на день 18 листопада ц. р. термін розправи за вбивство пок. мін. внутрішніх справ Бронислава Перацького. У звязку з цим розпочались у суді приготування до розправи.

На лавці обвинувачених засяде 12 осіб. Ось їх назвища:

1) Степан Бандера, літ 26; 2) Микола Лебідь, літ 25; 3) Дарія Гнатківська, літ 23; 4) Ярослав Карпинець, літ 30; 5) Микола Климишин, літ 26; 6) Богдан Підгайний, літ 30; 7) Іван Малюца, літ 25; 8) Яків Чорний, літ 28; 9) Евген Качмарський, літ 25; 10) Роман Мигаль, літ 24; 11) Катерина Зарицька, літ 21; 12) Ярослав Рак, літ 27.

Бандера, Лебідь, Гнатківська, Карпинець, Климишин, Підгайний і Малюца — обвинувачені у приготуванні атентату і безпосередній помочі в його виконанні. Всі інші підсудні обвинувачені в тому, що влекшили втечу вбивникові Грицеві **Мацейкові.**

ОРҐАНІЗАЦІЯ АТЕНТАТУ.

Карпинець був тим, який зладив бомбу, що її кинув **вбивник Мацейко.** Через кепське повязання конструкції — бомба не експльодувала. Ту бомбу зладили у Кракові. На день перед виконанням замаху у Варшаві, ячейку українських терористів у Кракові викрили і зліквідували. Бомба, зладжена Карпинцем, була приготовлена у лябораторії тієї ячейки у Кракові.

Орґанізаторами замаху у Варшаві були **Лебідь і Гнатківська.** Обоє приїхали до Варшави на довший час перед замахом, де приступили до орґанізації. Замаховці довший час інвіґілювали пок. міністра Перацького, пізнаючи спосіб його життя і слідкуючи за тим, куди він звичайно ходить і де перебуває. Це завдання було влекшене тому, що мін. Перацький не дозволяв на оточування його ніякою охороною. Змовники досить часто крутилися перед Европейською кавярнею у Варшаві, куди звичайно мін. Перацький приходив на каву. Змовників пізнали ріжні особи, що бачили їх, як вони вешталися під кавярнею. Обоє мешкали у Варшаві у приватних помешканнях і послугувалися фальшивими документами. Після того, як замах був приготований, Лебідь і Гнатківська візвали до Варшави решту спільників.

Один з обвинувачених, 26-літній **Степан Бандера був шефом терористичної орґанізації ОУН на цілу Польщу.** Микола Лебідь, якого псевдонім був „Скиба", це саме той співвинуватець злочину, якого німецькі власти арештували в Німеччині і видали польським судам.

ВБИВНИК І ЙОГО ВТЕЧА.

Як згадано вище, вбивства доконав Гриць **Мацейко,** якого псевдонім був „Гонта". Критичного дня Мацейко довший час крутився на вулиці Фоксаль, вичікуючи появи мін. Перацького. Змовники рішили, що тут найкраще перевести замах. Після вбивства Мацейко втікав вулицями Фоксаль, Коперника до Циґлої та скривився у домі при вул. Окульнік 5, якого офіцина виходить на вул. Циґлю. Мацейко вбіг на найвищий поверх, де перечекав довший час. Всі гналися за чоловіком у ясному плащі і капелюсі, бо так був одягнений вбивник підчас атентату. Мацейко скинув з себе плащ і капелюх, що його залишив під дверима одного з помешкань, та вибіг прожогом на вулицю. Користаючи з заміщання і з того, що погоня шукала чоловіка в ясному плащі, Мацейко зумів відвернути увагу поліціянтів і втекти.

З Варшави Мацейко виїхав при помочі спільників ще того самого дня. Однак з Польщі виїхав щойно після довшого часу. Потім поліція устійнила докладно час, день, годину і дорогу втечі вбивника. Справу Мацейка, за яким розписано стежні листи та якого не зловлено, — виключено.

Всі обвинувачені ~~це студенти~~, за виїмком Підгайного, що є інжиніром.

НЕСПОДІВАНКИ РОЗПРАВИ.

„Акт обвинувачення, який є дуже великий, видрукований у формі книжки. Можна сказати, що процесу з таким обширним доказовим матеріялом, у Польщі ще не було. Справа учасників вбивчого атентату на пок. міністра Перацького цілком відкриє цілу низку невідомих ще ширшій опінії подробиць зпоза куліс кертичної роботи протидержавників з ОУН" — пише „ІКЦ".

Арештування винуватців замаху переведено в ріжних місцевостях, а саме у Кракові, Львові, Німеччині, Любліні і в ріжних місцях Східної Галичини. Всі учасники атентату — українці.

Серед оборонців найдуться виключно українські адвокати. Головним обвинуваченим грозить кара смерти.

Арештування комуністів
на Далекому Сході.

ХАРБІН, 8. 10. ПАТ. Минулої ночі перевели багато домашніх ревізій. Тутешня поліція арештувала коло 120 осіб, совітських громадян і багато білогвардейців, китайців і корейців. Їм закидають протидержавну діяльність. Серед арештованих є видавець і кількох співробітників совітського видавництва „Новости Востока", що виходить у Харбіні.

Герст в обороні Італії.

НЮ ЙОРК, 8. 10. ПАТ. Щоденники, що належать до концерну Герста, ведуть нагальну камланію проти В. Британії та обвинувачують її у тому, що вона намагається втягнути інші держави світа до війни тільки на те, щоб потім могла витягнути каштани з вогню.

Важлива заява мін. Лозорайтіса

БЕРЛІН, 8. 10. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Ковна: Мін. Лозорайтіс приймав представників закордонної преси. На запит, що зробить уряд по клайпедських виборах, Лозорайтіс відповів: **Литовський уряд зробить усе, що наказує клайпедський статут,** на всякий випадок **Литва зробить, що зможе, щоб не зродились нові труднощі.** Міністр висловив надію, що змагання Литви осягнуть мету, бо Литві так, як і великодержавам-сигнатарам, залежить на нормальнім функціонуванні клайпедського статуту.

Ще про новий соймовий реґулямін.

Львів, 8. жовтня 1935.

У попередньому числі „Діла" ми подали ті найважніші зміни в реґулямінi сойму, що їх створило нове обличчя сойму без партійних клюбів. Для повноти образу подаємо читачам ще інші характеристичні риси нового реґуляміну, знова найважніші.

Вражає ще дальше збільшення прав маршала, хоч ці права і так були дуже великі в попередніх реґулямінах. Тепер маршал є чинником, майже рівнорядним із цілим соймом. Маршал має право відкинути звіт комісії та назад відіслати справу до комісії. У попередніх реґулямінах це право прислугувало лише цілому соймові. Далі, в разі, якби буджетова комісія не скінчила своїх праць на визначений їй речинець, маршал може поставити обговорення буджету на пленум сойму, визначаючи при тому ґенерального референта та референтів поодиноких міністерств.

Іншою новинкою реґуляміну є надзвичайна розбудова інституції маршалківського суду. Дотепер маршалківський суд мав характер виключно третейського суду. Новий реґулямін перетворює цей товариський суд чести в справжню судову інстанцію, немов би в новий орґан державного суду. Реґулямін вводить офіційного прокуратора, речника маршалківського суду та створює колеґію постійних суддів. Такий постійний суддя-посол є представником у судейському трибуналі, в якому двох інших суддів вказують по одному сторони. Часто стороною є сам сойм, і тоді маршал призначає одного суддю з послів до судейського комплету. Це буває тоді, коли маршалківський суд відбувається на домагання соймового прокуратора або того посла, якого торкається закид. Ще третя риса надає маршалківському судові характер справжнього державного суду. Це можливість присуду про позбавлення посла мандату.

Ми зреферували найважніші постанови нового реґуляміну, що відріжняють його від попередніх. На підставі цих змін читач сам може виробити собі опінію про характер нового реґуляміну. Очевидно, для оцінки писане право ще не є цілком рішаюче, бо практичне виконання реґуляміну може загострити чи злагіднити окремі його постанови. Однак вже й тепер на підставі теоретичної аналізи можна поставити деякі тези при характеристиці нового реґуляміну.

Поминаючи його експериментальний характер, слід відмітити, що дебата на пленарних засіданнях втратила майже всякий сенс, а це тому, що майже неможливо зголосити на пленарному засіданні поправки до законопроєкту. Правда, теоретично кожний посол може зголосити поправку, але він повинен порозумітись у тому разі з референтом комісії. Щож може дати таке порозуміння, коли сам референт має право від себе зголосити лише редакційні або стилістичні поправки. З цього виходило би, що на посоль-

ські поправки іншого, не редакційного, характеру референт не міг би згодитись. Правда, можна звернутись ще до маршала сойму, але маршал очевидно, може дати свою згоду лише на такі поправки, на які згодиться і уряд. Отже майже неможливо зголосити поправки до законопроекту на пленумі сойму. В такому разі тратить сенс сама дискусія на пленумі сойму. Адже дискусія, що не може закінчитись внесенням поправки, стає пустою белаканиною. Вона не може мати навіть того значіння, яке мали хочби промови опозиційних партій у попередніх соймах. Тоді бодей говорилось, як злосливо казали, для вулиці, а точніше для політичної пропаганди. Хто і пощо має говорити тепер у соймі? Найскорше хіба посли, що хотіли би здобути собі славу своїми ораторськими пописами в соймі. Щоби припинити або не допустити до такої самореклями, реґулямін містить низку драконських мір, про які була мова в попередній статті.

Другою річю, що стоїть у звязку з попереднім, є те, що центр ваги в працях сойму ще сильніше, як досі, переноситься до комісій. Тільки в комісіях, теоретично річ беручи, можна змінити законопроект. Але які великі є можливости того, не з формально правного, але з фактично-політичного становища.

Тут слід пригадати найважнішу рису теперішніх комісій — незмінність їх персонального складу. А тоді ясним буде, як слабко репрезентований голос громадянської опінії в теперішніх комісіях. При істнуванні політичних партій у соймі, комісія була відбиткою в зменшеному виді цілого сойму. Як у всьому соймі, так і в комісіях були заступлені всі або майже всі політичні партії, що ділали і в громадянстві. Тепер не можна сказати, щоби комісії були такою-же самою, точною відбиткою цілого сойму. Чейже взагалі невідоме політичне обличчя усього сойму, а другою невідомою є вибір персонального складу комісій через сойм з природи річи випадковий. Коли ми кажемо, що невідоме політичне обличчя сойму, то виходимо з ідеольоґічного заложення творців нової виборчої ординації. Адже вони, створюючи можливо найрізноманітніший склад виборчих окружних зібрань, хотіли через те і в самому соймі осягнути найбільшу різноманітність поглядів, потреб та заінтересувань. Але вже не можна було ніякими приписами осягнути те, щоби комісії віддзеркалювали також точно весь сойм, як це було раніше при істнуванні в соймі політичних партій. Отже в комісії при незмінному персональному їх складі урядові законопроекти стрінуть критику тільки кільканацяти осіб, завжди тих самих, випадково дібраних та ні перед ким невідповідальних за своє становище. В додаток це не будуть найсильніші опоненти урядових проектів, як це можливе було при рухомому складі комісій в попередніх соймах, коли у важних справах соймові клюби делеґували на засідання найкращі свої сили. Зміна і тут буде мати неґативний вислід.

Через це все позиція уряду в комісіях значно змінилась. Крім того реґулямін створив для уряду ще одну можливість скориґувати постанови комісії, а саме за посередництвом маршала сойму, що має право відкинути звіт комісії та відіслати справу назад до комісії. А коли мати на увазі, що на пленумі сойму майже неможливо без згоди маршала зголосити ніякої меріторичної поправки до законопроекту, то стане ще яснішим, яка сильна є позиція уряду в новому соймі. Цікавий під тим оглядом є ще один припис нового реґуляміну, що нормує перше читання законопроектів. Раніше можна було при першому читанні забирати голос без всяких спеціяльних обмежень, і з того права користали майже всі важніші клюби, особливо в справах більшого значіння, що цікавили громадянство. Тепер можливе обговорення засад проекту при першому читанні лише в тому разі, коли сам уряд заініціює таку дискусію. А без цього неможливо нікому з послів забрати голос при першім читанні, хоч як цікавила би порушена справа ціле громадянство. Таким чином уряд може уникнути і дії вступної критики своїх законопроектів. Ця постанова реґуляміну цікава ще й тому, що і без того новий реґулямін дає можливість так сильно скоротити поступовання при ухваленні законів, що можливе приняття законопроекту без жаднісінького слова дискусії, як врешті це було можливе і при старих реґулямінах. Згадайте, що ці формальні обмеження були застосовані 26. січня 1934 р. при ухвалюванні нової конституції.

Можливости анґльо-італійської війни.

(Військово-політичний огляд.)

II.

ВЗАЄМНЕ ВІДНОШЕННЯ МОРСЬКИХ СИЛ ІТАЛІЇ ТА АНҐЛІЇ.

Абсолютні морські сили обидвох держав випадають так: (дані звичайно лише офіціяльні й лише побіжні, бо детальна оцінка забрала би надто богато місця): Анґлія має на европейських водах фльоту з 1,095.400 тонажем, складається із 160 боєвих одиниць ріжного типу від супердредноутів до підморських човнів (найлекших розвідчих кораблів) та авізів. Італія має 380.858 тонажі в 70 боєвих одиницях, отже приблизно одну третину анґлійської фльоти, але мусимо тямити, що в разі ворожої зустрічі Італія буде змушена фактично боронити лише Тиренське Море й Сиртський залив, а Анґлія мусить ділити свої сили поміж усі басейни Середземного Моря. Треба теж тямити, що Анґлія не може в ніяких обставинах забути про істнування 200.000-тонажової німецької фльоти та 500 тонажової фльоти СССР на Балтійському Морі, та що становище Франції теж далеко не зясоване. Тому фактично перевага анґлійських боєвих одиниць на Середземному Морі над італійськими не така дуже велика, бо рішають бої лише ті сили, що в них беруть участь, а не ті, що лише можуть участь взяти.

Долучім до того ще ті відемні для Анґлії питоменности Середземного Моря, то й бачимо, що істнують слушні підстави для твердження, що ризико війни для обидвох сторін майже однакове і тому ні одна з них не буде до війни квапитись.

ВИГЛЯДИ ВІЙНИ У ПОВІТРІ.

Повітряні збройні сили можуть поки-що провадити головно лише руїнницьку акцію та може ще диверсійні висадки на ворожих тилах.

Оцінюючи з цього погляду сили обидвох держав, бачимо, що ситуація Італії дозволяє їй розвинути повітряну акцію лише проти єгипетської території та тих анґлійських опірних точок і баз, що їх мають анґлійці на Середземному Морі. Зате Анґлія може вести боротьбу проти головних центрів могучости Італії, — звичайно, якщо інші умовини на це дозволять. Однак для того Анґлія мусить чи то використати свої опірні точки на Середземному Морі, з яких найближча до Італії, Мальта, сама поважно загрожена, чи то вести операції з плаваючих летунських баз, які не зможуть наближатися до території Італії без загрози від італійської фльоти; отже вся акція з тих плаваючих баз буде залежати від вислідів боротьби на морі.

Абсолютне взаємне відношення повітроплавних сил, яке постійно змінюється з будівлею літаків та вивченням персоналу, є приблизно таке: Анґлія розпоряджає в Европі 850 апаратами, Італія понад 1500 апаратами. Припустім, що Італія має вже заанґажованих в Абісинії яких 200 апаратів, та що Анґлія не може всього свого летунства анґажувати у Середземному Морі, то бачимо, що Італія має майже подвійну перевагу у летунстві, яку треба брати під увагу при евент. боротьбі на морі й суходолі.

ПИТОМІ ПРИКМЕТИ МОЖЛИВОЇ БОРОТЬБИ НА СУХОДОЛІ.

Для обидвох сторін суходутня війна перетворилась би у війну десантного типу, з базою на місці десанту. Це той тип війни, який має застосування саме в Абісинії. Пригадуємо, що цей тип операції при непевности морських сполучень вимагає великих засобів на десантній базі, великої скількости людей, і ставить всі операції в залежність від морських сполучень.

У даному випадку, при боротьбі в Єгипті і Лібії, Анґлія є в гіршому положенні, бо щоби запевнити собі свободу плавби крізь середню частину Середземного Моря, треба би властиво перевести окупацію Сицилії. Така операція виснажила би всі морські сили Анґлії, втягнулаб її у вир такої війни, яка вивелаб її з рядів европейських великодержав. Зате Італія навіть при активности анґлійської фльоти, окупувавши лиш Мальту, могла би виконувати необхідні перевізки на шляху 450 кільометрів до Триполісу і до Лібії.

Проте ситуація італійських сил в Еритреї та Сомалі стала би в ментом оголошення війни просто катастрофальна, бо до них був би відрізаний усякий транспорт.

МОЖЛИВІ ТЕРЕНИ ВІЙНИ НА СУХОДОЛІ.

З повищого мусимо відразу сказати, що наступ італійських сил від сторони Еритреї чи Сомалі проти анґлійських володінь був би лише епізодом, який скінчився би з вистрілянням набоїв дуже швидко, зате міг би входити в гру лібійсько-єгипетський кордон, куди обидві сторони мають отвертий доступ: Анґлія довкруги Африки та з Індії, евентуально Австралії, — Італія безпосередньо.

Загальний терен тої евентуальної воєнної акції тягнеться на 1200 кільометрів, з яких 300 прилягає до берегів Середземного Моря і є районом, здатним для пересування більших мас війська ріжних формацій, решта є лібійською пустелею, яка ділить 600-кільометровою смугою обидві. Через неї теж можливі операції, але тільки малих і дуже швидких відділів, (їздців на конях, чи ще краще — на верблюдах), яким помагалиб змоторизовані частини: перейшовши пустелю, вони моглиб находити обєкти атак головно в Єгипті.

Таким робом на африканському суходолі істнують теж можливости широких боєвих операцій, що загрожувалиб болючо Британській Імперії, тим більше, що зосередити там війська для оборони і протиакції дуже важко.

Так ось бачимо, що при всій своїй абсолютній перевазі, булоб для Великобританії дуже важко вести воєнні санкції власними силами. Хто знає, чи не пощастило би противній стороні навіть відкрити собі Суеський канал збройною рукою, якщо його пробували би перед нею закрити.

ПОЛІТИЧНІ ВИСНОВКИ З ВІЙСЬКОВОГО ОГЛЯДУ.

По-перше ясно, що застосування воєнних санкцій, якщо їх доручилиб одній Анґлії, вимагало би від Анґлії заанґажувати майже половину всієї її фльоти й численних її суходутніх сил. Це з черги наражувало би Анґлію на частинні невдачі, шкідливі престіжево і внутрішньо-політично. Правда, вони могли би остаточно спричинити катастрофу Італії на абісинському фронті, але якою ціною?

Виведення Анґлії та Італії з системи европейської рівноваги означало би повне перегрупування сил в Европі, й зокрема звільнення спутаних тепер так званих ревізіоністичних сил, які моглиб тоді пробувати дійти до своїх цілей силою.

Спитаємо: хто заризикує все те?!

Хай навіть право на стороні Абісинії булоб ще більше, ніж тепер, хай навіть вся світова думка булаб по стороні абісинців, — все одно у питаннях життя народів рішає ще досі холодний розрахунок і сили, а їхня оцінка висловлюється проти воєнних санкцій.

Отже все те примушує нас сумніватися у можливість ізольованого конфлікту між Анґлією і Італією та не переціновувати диму з анґлійських дредноутів на Середземному Морі. У тому підрахунку сил лежить теж тайна самовпевности італійців.

Доля Абісинії в руках її синів, — їм може й допоможуть, але здобути волю й оборонятися вони мусять самі.

Всеволод Петрів,
ґенштабу ґенерал-хорунжий.

Липський показовий ярмарок.

(Власна кореспонедниція з Берліна).

II.

Липськ надавався до показового ярмарку як осередок промислових областей з виробом забавок, музичних інструментів, ґалянтерійних товарів, скла, порцеляни, кераміки, металевих виробів, домашнього й кухонного приладдя. З дальшим розвитком тяготіють сюди й більше віддалені промислові области. Крім того, розуміється, мав давнішого типу ярмарків організацію і славу. З того типу залишилися і досі два дуже важні: книжковий ярмарок, бо торговля книжками здавна, а зокрема від тридцятилітньої війни, зосереджена сильно в Липську; футряний також з аукціями, першими в світі, бо щойно через війну Льондон висунувся на чолове місце, а в останнім часі трохи й Ленінград. Є також ріжні інші влаштування, як шкіряна біржа ярмаркова і т. д., але головне значіння має без суміву показовий ярмарок.

Після світової війни працювали в користь показових ярмарків знова обставини, для торговлі власне некорисні, а саме: втрата звязків та орієнтації в фірмах і в виробах з огляду на великі зміни в техніці та продукції — в потребах споживання і можливостях їх заспокоїти. До того долучувався валютовий заколот, транспортові та торговельно-політичні утруднення. Виростали конкуренційні показові ярмарки в Ліоні (ще 1916), в Бермінґемі (1917, промисловий) і т. д. по Східних Торгів, майже в кожній країні. До того й у Німеччині повстало богато інших ярмарків, що робили Липськові поважну конкуренцію. Але вже в 1920. р. в анкеті влаштованій поміж господарськими союзами й торговельними палатами висказалося за зосередженням за один, найвиконніший ярмарок в інтересі кращих відвідин чужинцями: конкретно за Липськ — 160 таких установ. На цьому становищі станули й офіційні чинники; вимок робиться тільки для пограничних ярмарків, як Кеніґсберґу для Сходу та в Бреслав для Південного Сходу Европи. Ярмарки спеціялізовані на окремі фахи теж не вдержались, бо універсальний показовий ярмарок є власне орґанізованим сполученням окремих фахових.

Орґанізація Липського ярмарку перебула мало суттєвих змін за останніх 60 літ; в році 1894. мала місце реорґанізація на показовий ярмарок, з 1917. р. утворено ярмарковий уряд (Мессеамт), публично-правну корпорацію, до якої ввійшли: міська рада, торговельна палата, централя інтересентів показових ярмарків, (5.000 членів індивідуальних та 225 корпорацій). Матеріяльно його підтримують держава, країна, місто, торговельна палата, фундації, крім того оплати від виставців, вступне від відвідувачів і под. Ярмарковий уряд має заступників майже у всіх державах, дає реферати, фільми, статті і т. д., розсилає за кожним разом округло пів міліона індивідуальних запрошень, видає адресову книжку, виказ покупців, 2 рази на тиждень часопис ВЕЦ (Віртшафт- унд Експорт Цайтунґ), що виходить у кількох виданнях часом і по анґлійськи, французьки, еспанськи. Ярмарок має два відділи: показовий ярмарок зразків, розложений у кругло 40—50 великих домах (у горішніх поверхах, на долині першорядні крамниці), переважно приватних; технічний і будівельний ярмарок міститься в 16 галях на виставовій площі. Виставці згуртовані по галузях, що дає кращий перегляд і кращу рекляму цілій галузі; сусідська конкуренція може й невигідна, але дозволяє спільну рекляму і взаємне доповнювання.

Весняний ярмарок починається першої неділі в березні, осінний останньої в серпні; кожний триває тиждень, але значно більше відвідувачів, зокрема заграничних, має весняний ярмарок. Заграничні інтересенти мають ті самі права, що й німецькі. Взагаліж велику перевагу між виставцями мають продуценти (в р. 1920 кругло 75 прц., в 1929. р. — 71 прц.), але виставляють і купці гуртівники, що значно збільшує загальне число.

Цьогорічні Липські ярмарки мають у дечім ооcобливий характер. Світова господарська кріза знову викликала дезорієнтацію в продукції та споживанні, розірвала ділові звязки та спричинила далекойдучі торговельно-політичні обмеження, але вже іншого роду. В світовім господарстві зазначується зворот від порівнюючe свобідної міжнародньої торговлі, обмежуваної тільки митами і то досить постійними та з умовою найбільших вигід, що відносилися до всіх, до кермованої міждержавної торговлі, основаної на взаїмности все двох тільки держав. Замість загальних митних і торговельних договорів тепер докладні умови щодо кількости (континґенти) й ціни товарів, які одна держава може вивозити до другої. Щораз більшу ролю грає плянове кермування торговлі урядами, що мусять зискати не тільки перегляд усіх трансакцій, але й виробництва своєї та інших країн. Обмеження довозу з тої чи іншої країни (щоби не перевищив вивозу до неї) паралізує та робить надто коштовними зусилля окремих фірм для поширення збуту, нпр. розсилання аґентів зі зразками і т. д. Це не таке важне для країн аґрарного вивозу, що мають небагато родів масового товару, як зокрема для країн промисловогового експорту з його безлічю найрізноманітніших виробів, а то тим більше, що імпортерові трудно відвідувати ріжні фабрики. З огляду ріжних потреб усіх цих інтересентів найкращим виходом є показові ярмарки країв промислового експорту.

Такою країною є Німеччина. Вона взагалі мусить вивозити у сильній мірі, бо з країни вірительської до війни (25 міліярдів марок) стала по війні довжницькою (теж на 25 міліярдів марок), а платити закордон можна тільки товарами, себто за них одержується девізи, якими й платиться. Інші позиції розрахункового білянсу для Німеччини сильно пасивні, так що навіть плачення відсотків із заграничних позичок було завішене. Перешкоди у вивозі робили положення Німеччини катастрофальним, тим більше, що сама мусіла довозити сирівці для своєї промисловости. „Новий плян" президента Державного Банку, д-ра Шахта, з осени 1934. р. полягає на злученні нагляду над довозом з контролею девізового господарства. Експортери одержують за свій вивіз не девізи, які мусять залишити Державному Банкові, тільки відповідну суму марок. Імпортерам приділюється девізи не механічно кожному якийсь дріб зголошеної потреби і не щойно після довезення товару, тільки в залежности від того, яку вагу має намічений довіз для розвитку німецького господарства, отже пляново наперед, так що розплата з заграничними доставцями все забезпечена. Таким чином німецьке господарство одержує з заграниці найпотрібніші сирівці, але вільних девіз, яких можнаб ужити для закупів у якій-небудь країні, щораз менше: Німеччина мусить купувати сировину в тих країнах, куди може вивезти свої промислові вироби (нпр. вовну в Південній Африці, а не в Австралії, і то прямо, а не через Анґлію як посередничку; бавовну не із Злучених Держав.

Проте Німеччина все ще є великим покупцем сирівців; її довіз взагалі збільшився від року 1931. (з 7.8 на 8.1 прц. світового довозу), тоді як анґлійський і американський впали (з 17.6 на 16.8 і з 9.9 на 9.3 прц), а довіз сирівців із заморських країн уже знова такий високий, як до господарської кризи (1929). Все це, не дивлячись на німецькі змагання до порівнюючої самовистарчальности, що в ділянці промисловій проявились заведенням нових сировин краєвого походження

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 49)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІҐЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Багато-багато роздратованого народу, вичекавшись надаремне, пускалося тікати домів навгадь. Поталанило лиш деяким. Деяких завернули назад до таборів, деяких інтернували, а деяких — бо й такі були — поминай, як звали... Щойно такий досвід трохи остудив цю поворотню психозу.

Від горлицької офензиви до кінця війни охота до праці то спалахала, то потахала, відповідно до щастя й успіху австрійських військ. Кожна російська, хоч частинно вдатна офензива спричинювала масові виселювання і висилку людей до таборів, а вони столочену людську силу розприскували до контрактових, а то й примусових робіт. Примусових наборів нарід боявся. Щоправда, уряд покористувався законом про воєнні чинитьби — виняткова, коли добровільною дорогою годі було робітника дістати, а час наглив. Звичайно — до фабрик воєнних матеріялів, або до сипання окопів.

Австрійський уряд мусів мабуть дати німецькому якесь приречення, на яке німецький консуль у Відні Гайнце виразно і з натиском покликувався, що перепустить до Німеччини устійнену скількість сезонових робітників; проте уряд отягався його сповнити. Врешті на довгі настирливі домагання дозволило міністерство постановою, виданою 28. травня 1915. р., контрактувати сезонових робітників виключно з ґміндівського табору двом робітничим централям, у Берліні і Бреславі. Та цей вимучений дозвіл обумовлено такими формальними і матеріяльними обмеженнями, що з них ясно пробивала ціль того дозволу — звести його нінащо. Це виявилося наглядніше, коли 12. червня приїхали відпоручники берлінської централі — брати робітника. Управа їх до табору не впустила, викручуючись неістнуючою вже тоді пошестю. Поправді йшло про те, щоб передтим набрати і вислати нашвидку до одного лиш фльорідсдорфського повіту 2.500 пільних робітників для покваппого запровіянтування Відня новим хлібом. А заки справа оперлася об Відень і там „про око" наказано не робити німецьким відпоручникам ніяких труднощів, фльорідсдорфський повіт дістав своє запотребування. Отже було це чисте волокиднення, як і подобало...

25. червня знову приїхали німецькі відпоручники з Ганововеру і Берліна за робітниками. Попалися саме на найбільшу метушню, викликану поворотною гарячкою. Нарід бомбардував Відень письмами, проханнями, нападав депутаціями — все за той примарний поворот домів. Уряд не спішився. Посли безнастанно інтервеніювали, міністри водно обіцювали. Які це були обіцянки свідчила дійсність. Проте посли нарід тими обіцянками успокоювали; щось мусіли людям відповісти... А такі знову імлисті надії зводили людей з розуму від нетерплячки. Люди вже навіть на такий побажаний та випрошуваний виїзд до Прус перестали бути чутливі. Тимчасом ті самі міністри і того самого дня, коли наших послів запевнювали про недалеку репатріяцію баракових виселенців, упевнювали німецького консуля Гайнцого, що пруські централі можуть без ляку набирати у ґміндівському таборі цілий дозволений контингент робітників, бо до кінця сезону ніяк не видадуть дозволу на поворот до деяких повітів; саме тих, за якими вставлювався Посольський Клюб. Це — в своїй простодушності — зрадив один з німецьких заступників.

Так воловодили і лоточили роздратовану українську душу, а обдурена довірливість народу зверталась вороже проти баракових установ, які тут не мали найменшої вини. Таборова управа, зокрема д-р Билинський, до якого ці справи належали, репатріяції, що змога, помагала.

Після нової посольської інтервенції, що така недоцільне дурманення людей лиш до-решти зневірює і знеохочує до всякої праці, казало міністерство в таборі прилюдно оповістити, яких повітів до осени безумовно для повороту не отворять. Те оповіщення викликало в таборі сильне пригнічення; всеж було ліпше, від одурювання. Контрактування до робіт — хоч ліниво — рушило з місця. До самих Прус законтрактували поверх 500 людей і вже готовились до виїзду, лиш вичікували оповістки, коли прийдуть вагони.

(Далі буде.)

Оцінка їх і змін у німецькій продукції, та чи не втратили таким чином німецькі вироби на якости, це один з мотивів, що притягав чужинців на цьогорічні Липські ярмарки. Сприятливим моментом було на весну деяке заспокоєння в європейській політиці (розвязка сарського питання) та взагалі почнаюче поліпшення в світовім господарстві. Для німців ярмарки попереднього року мали ще значіння переважно внутрішньокраєве, давали перегляд виконности країни й чого не достає для порівнюючої самовистарчальности в окремих галузях (виховуючий момент). Цього року після розвязання внутрішньо-краєвих ринкових питань (нпр. стабілізація цін рільничих продуктів і под.). Липські ярмарки звернені лицем до заграниці та мають служити в першу чергу збільшенню вивозу. Мають доказати високу якість виробів, всебічність асортименту, достаток сирівців, солідність також новозаведених „ерзаців". Для кращого перегляду чужинцям допущено вперше і менші фірми, передовсім у формі збірних вистав (нпр. музичних інструментів, виробів мистецьких, золотарських, панчохарських і т. д.; це врештою випливало і з політики піддтримки дрібних виробників).

Доц. дипл. інж. Димінський.

Величаве свято в 40-ліття істнування Філії „Просвіти" у Стрию.

(Від власного кореспондента)

В неділю 6. жовтня ц. р. святкувала філія „Просвіти" у Стрию ювилей з приводу 40-ліття свого істнування. Прекрасна погода сприяла ювилейному торжеству, тож не дивниця, що від вчасного ранку плили непроглядні маси українського населення Стрийщини у город Стрий, щоби взяти участь у тім ювилейнім святі.

Ювилейні торжества розпочалися співаною Службою Божою на площі біля міської церкви, яку відправив упрошений на свято **о. мітрат Базюк** зі Львова в супроводі **о. Матковського**, пароха з Дуліб та **о. Б. Охримовича**, пароха Завадова. Дияконували катехит зі Сколього **о. Притуляк** та **о. Зрада**, парох Стрілкова. Відповідну до торжества проповідь виголосив річево і з патосом **о. Савків Василь**, парох Олексич. У проповіді про добрі діла й таланти з притчи Іс. Христа приноровив о. проповідник цю науку до праці провідників 40-літньої праці Філії у Стрию, підчеркуючи змагання й успіхи чотирьох дотеперішніх голов Філії, з котрих вже три померли: а саме С. Дубравський, д-р Е. Олесницький і д-р Калитовський, та жиючого б. голови д-ра Калуського

На Сл. Божій бачили ми делеґатів зі Львова і провінції. Явилися: голова „Просвіти" д-р І. Брик, директори Маслосоюзу А. Палій і А. Мудрик, д-р Микола Колесса і д-р Кононенко, зі Сколього д-р Булак, з Журавна адв. Микласевич, з Дрогобича п. Городиський. Крім того явився представник уряду, стрийський староста Бінковський. Місцеві установи вислали також своїх представників, одначе якось кілька установ не було заступлених, бо — як нам казали — їх зовсім не просили до участи в святі.

Співав знаний хор з Конюхова під проводом п. **Голуба**. По Службі Божій відправлено панахиду за померших членів Філії „Просвіти", до якої стянуло 15 священиків; співав мужеський хор з Добрян під проводом п. **Каратницького.**

По богослуженні уформувався похід, що перейшов з церкви через ринок, вулиці Потоцького, Третього Мая, Гоша, попри Нар. Дім і Маслосоюз, де відбирали дефіляду представники українських установ. Дальше похід перейшов вул. Болехівською і Лелевеля до парку П.В. і В.Ф., де пізніше відбувалася академія.

Похід отвирала орхестра стрийського „Сокола". В перших рядах походу йшли делеґати і гості філії „Просвіти" з о. прелатом і заслуженим 70-літним діячем, **о. Пеленським** з Лисятич, а дальше непроглядні лави двотисячного хору всіх читалень повіту; за ними члени українських установ повіту по громадам з таблицями від усіх місцевих установ. І так: Завадів 112 осіб, Голобутів 106, Грабовець 32, Слобідка 68, Фалиш 98, Стрілків 108, Братківці 158, Довге 72, Моршин 32, Довголука 20, Лисятичі 88, Татарсько 28, Семигинів 96, Пятничани 20, Олексичі 64, Ходовичі 28, Кавчий Кут 24, Лисовицька Баня 64, Жулин 158, Розгірче 36, Стриганці 32, Дашава 80, Юсиптичі 68, Комарів 60, Задеревач 20, Воля Задер. 88, Лани Сок. 40, Добрівляни 118, Заплатин 68, Кавсько 88, Баличі 48, Лукавиця 28, Лопатники 52, Сихів Гор. 72, Сихів Дол. 68, Дідушичі Малі 40, Дідушичі Вел. 100, Уголна 68, Верчани 176, Стрілків 116, Бережниця 88, Ярушичі 40, Дуліби 160, Конюхів 140, Гірне 72, Стинава 42, Монастирець 16, Колодниця 42, Добряни 160, Угерсько 80, Осівня 60, Пукиничі 20, Нежухів 104. Дуже гарно це відбивало, що в першій чвірці кожної громади йшов місцевий душпастир, а між жіноцтвом жінка священика

Похід ішов чвірками й шістками 43 мінути і розвязався на площі вправ П.В. і В.Ф. В поході йшло крім хору і музики 3.916 осіб.

По год. 14 розпочалася **святочна академія.** Чудова погода сприяла ввесь час. Ювилейну академію відкрив заст. голови Філії **дир. Нарожняк,** бо голова Філії адв. Охримович з проводу Філії з причин від нього незалежних зрезиґнував.

Зараз після цього сердечними словами привитав Філію від Мат. Товариства як одну з перших, найкращих Філій та з найбільшим числом членів Мат. Товариства д-р **Іван Брик,** голова Т-ва „Просвіта" у Львові, що завзивав усіх українських громадян до інтенсивної праці в рядах „Просвіти". Черговий привіт був від Дирекції Маслосоюзу у Львові, що його виголосив дир. Андрій Палій, зазначуючи, що Філія „Просвіти" в Стрию була матірю, а наш провідник д-р Евген Олесницький вже 30 літ тому закликав громадянство до економічного двигнення народу. Реалізували ті кличі перші священики-діячі: о. Ніжанковський, о. Горалевич, о. Борачок, о. А. Гошовський та о. Петрушевич — всі зі Стрийщини. Від „Рідної Школи" витав Філію д-р **Гарасимів.**

Тепер виступив **мішаний хор у числі 1200** осіб і відспівав Кудрика: 1) „Ми курінь той пробоєвий" і 2) „Гей дрожіть, проклятії злидні" тогож компоніста. Дириґував п. **Масний.**

Слідував привіт Філії зі Сколього, зложений **д-ром Булаком,** потім мішаний хор під проводом п. **Пасіки** відспівав Гайворонського „Вишні-черешні" і Купчинського „Ой, у полі верба". З черги привітав Ювилятку п. **Микола Колесса** від українських музик.

Закінчив першу частину муж. хор, що відспівав Ярославенка „Ви хотіли б спинить".

По короткій перерві відспівав муж. хор Леонтовича „Отамане, батьку наш". Слідував привіт м-ра **Ценка** зі Сколього від Т-ва „Відродження" і студ. **Дмитришина** зі Стрия від українського студентства. „Все для Батьківщини і Батьківщина понад усе" — говорив промовець.

Потім співав жіночий хор (80 осіб) під дириг. п. **Голуба з Конюхова:** „Ой у полі могила" Омельського і „Царенко" Леонтовича.

Тепер дир. ПСК **Кузів** привітав ювилятку від копераціі і прочитав письменні привіти, а міш. хор у числі 1200 осіб відспівав „Їхав стрілець на війноньку" і „Живи, Україно" Гайворонського під дир. **Пасіки.**

Закінчено академію нац. гимном.

Непроглядні маси народу взяли участь у тім ювилейнім святі. Було всіх людей до 15.000 і всі учасники при гарній погоді насолоджувалися прегарним виконанням пісень і величчю свята.

При кінці слід зазначити, що Маслосоюз і П.С.К. постаралися за перекуску для учасників ювилейного свята, на якому випродано все до чиста. Вечором відбулася забава для селян у салі Німецького Нар. Дому

Свято 25-літнього ювилею

Філії Т-ва „Просвіта" в Болехові.

В неділю 6. жовтня святкувала Болехівщина 25-ліття істнування праці своєї філії „Просвіти". Вже зранку напливали до Болехова великі гурти просвітян з ближчих і дальших сіл. У парохіяльній церкві відбулося *святочне богослуження.* По богослуженні в год. 11-ій почав формуватись *похід.* На чолі походу їхала бандерія з 50 коней, відтак ішла салінарна орхестра з Болехова, за орхестрою йшли делеґати, а саме від Матірного Т-ва дир. О. Терлецький, від Парл. Репрезентації посол Д. Великанович, голова філії в Долині д-р Луців, представник ОСК у Стрию п. В. Дармохвал, відтак виділ філії „Просвіти" в Болехові та інші гості. Довгими рядами йшли члени поодиноких читалень. Всіх учасників у поході було коло 3.000; несено 20 таблиць від читалень 17 від кооператив і 2 від кружків „Рідної Школи". Впадали всім в очі прегарні бойківські строї учасників, взірцевий порядок і дисципліна. Похід перейшов з церкви головними вулицями міста до Народнього Дому, де відбулася дефіляда перед делеґатами і виділом філії.

По розвязанні походу вполудне в год 1-ій відбулася в Євангелицькому Домі *святочна академія.* Добре вишколений мішаний хор читальні „Просвіти" у Волоському Селі відспівав просвітянський гимн. Відкрив академію заслужений голова філії радн. *Лисинецький* і коротко переповів історію філії. Гарно обдуманий привіт від Мат. Т-ва виголосив дир. *Омелян Терлецький.* Від Парл. Репрезентації промовляв посол *Дмитро Великанович,* від філії „Просвіти" в Долині голова д-р *Іван Луців,* від Окр. Союзу Кооператив у Стрию п. *В. Дармохвал.* Відтак були устні і письменні привіти від поодиноких установ і від інсп. Волосянського. Як дальші точки програми слідували: мішаний хор читальні „Просвіти" у Волоському Селі відспівав „Живи, Україно", прегарну гуртову деклямацію „Каменярі" виголосили члени кружка „Р. Ш." в Поляниці. Мужеський хор чит. „Просвіти" в Чолганах відспівав „Ой заросли вже дороги". А вжеж найкращою точкою програми була інсценізація п. н. *„Верховина"*, яку прегарно вивели члени аматорського гуртка чит. „Просвіти" в Церківній. На закінчення мішаний хор чит. „Просвіти" у Волоському Селі відспівав „Ми курінь той пробоєвий". Відтак всі учасники відспівали національний гимн.

Вся програма академії була дбайливо підготовлена і взірцево виконана. Жаль лише, що в невеликій салі Євангелицького Дому ніяк не могли поміститися ті тисячі учасників, які прибули на свято. В такому випадку чи не краще було постаратися про те, щоб академію відбути на площі Народнього Дому?

Пополудні в міському городі відбулася народня забава, а вечором у салі Євангелицького Дому вечерниці для молоді. Всіх зорганізованих і незорганізованих учасників свята було до 10 тисяч

Болехівщина відсвяткувала гідно ювилей своєї філії „Просвіти", а масова участь у святі людей навіть із тих найдальших сіл доказує, що провід філії має добре навязаний звязок з громадянством округи. Теперішній провід філії, що лежить у досвідчених руках радн. *Лисинецького* й о. крил. *Сухого,* дає запоруку, що після ювилею освітнє життя Болехівщини поплине ще живішим руслом. Немалу заслугу в організації того величавого свята має освітній інструктор філії п. *Іван Рудакевич*

Ліґа Націй про війну у Східній Африці.

ІТАЛІЮ ПРИЗНАЛИ НАПАСНИКОМ.

ЖЕНЕВА, 8. 10. ПАТ. Звіт, що його зложив комітет 6-ох Раді Ліґи Націй зачинається твердженням, що комітет мав відповісти на два питання: 1) **Чи між Італією й Абісинією істнує воєнний стан? 2) Якщо так, то чи до того прийшло проти постанов 12, 13 і 15 статтей договору Ліґи.**

Звіт вичислює низку документів щодо початку воєнних ділань та кінчиться словами: **Рада Ліґи дійшла до висновку, що італійський уряд зачав війну і тим нарушив 12 статтю договору Ліґи Націй.**

ЖЕНЕВА, 8. 10. ПАТ. Комітет 13-ох прийняв без змін звіт комітету 6-ох.

ОДНОГОЛОСНО ПРИЙНЯЛИ ЗВІТ.

ЖЕНЕВА, 8. 10. ПАТ. На зачатім учора тайнім засіданні Ради Ліґи Націй італійський представник бар. Альоізі домагався, щоб **відложили до вівтірка дискусію над звітом комітету 6-ох.** Рада відкинула це домагання.

Потім відбулось явне засідання Ради з передбаченим у суботу денним порядком, що обіймав дискусію над звітом комітету 13-ох і комітету 6-ох.

По відкритті нарад предсідником до голосу прийшов бар. Альоізі, що в довшій промові полемізував зі звітом комітету 13-ох. Потім говорив представник Абісинії Текле Гаваріяте, який заявив, що вповні погоджується зі звітом ко-

...мітету 13-ох щодо обставин спору. Промовець з вдоволенням приймає твердження звіту, що договори, які заключили треті держави щодо Абісинії, її не зобовязують.

На тому покінчено дискусію над звітом комітету 13-ох. Предсідник пригадав процедуру голосування і зачалось поіменне голосування через визликування.

В голосуванні взяли участь усі члени Ради та заінтересовані сторони. Всі держави, крім Італії, заявились за звітом, тому звіт прийняли **одноголосно, бо голосу Італії, як заінтересованої сторони, не брали на увагу.**

Предсідник підкреслив вагу прийнятого рішення і ще раз **візвав, щоб сторони заперестали воєнні ділання,** водночас зголошуючи, що Рада готова помогти при ліквідації цих ділань.

Предсідник Ради виголосив коротку промову, в якій підкреслив, що **Рада предложить своє рішення Зборам Ліги Націй,** що відбудуться у середу. Слідуюче засідання Ради відбудеться нині, у вівторок. На тім засіданні барон Альоізі виголосить експозе.

„Свято Праці" в Черніеві.

Станиславів, 5. жовтня.

В суботу й неділю 28 і 29 вересня ц. р. відбулося в Черніеві велике „Свято Праці", яке влаштували усі товариства та установи Черніева. Метою свята мала бути інавгурація громадської праці в осінньо-зимовому періоді та перегляд нашої організованости й наших досягнень. Свято було поділене на дві частини. Першого дня виголосили передові робітники українських товариств реферати (8), в яких торкнулись усіх ділянок українського життя. Другий день був присвячений переглядові організаційних досягнень наших дітей, молоді і старшого громадянства.

Зачалося свято в суботу в год. 15 панахидою за померших членів усіх товариств, після чого в домівці читальні відкрив свято голова комітету п. **Яким Кімак** і покликав президію. Після того почались реферати. Між іншими виголошено реферати на такі теми: „Роля „Просвіти" на селі"; „Село в боротьбі за кооперацію"; „Сільський Господар" і молодь"; „Плекання саду". Референти, як ми вже вгорі зазначили, торкнулись усіх ділянок нашого життя. Жива дискусія після них була доказом, що село розуміє вислід своє завдання і йде вперед добрим шляхом. Закінчився перший день свята виступом місцевого хору під дир. п. **Ст. Гнатушки** й кооп. аґіткою на 4 дії **„Для ближніх"**, що її відіграв місцевий амат. гурток.

Другий день свята зачався **теж у церкві,** де місцевий парох **о. Салій** відправив Сл. Божу, підчас якої співав хор з Хриплина. Після богослуження відбувся похід, у якому взяли участь всі зорганізовані частини Черніева, Хриплина, Опришковець, Ямниці, Дрогомирчан та представники Станиславова. Похід обійшов горішню частину села та передефілював перед найстаршими громадянами Черніева і представниками зі Станиславова. Після того почалося свято на площі. **Ю. Олесницький** виголосив річеву промову й передав привіт від філії Т-ва „Просвіта" в Станиславові. Слідували привіти устні від організацій Станиславова та від доколичних сіл. Після привітів відспівав черніївський хор декілька пісень, а далі відбулися вправи дівчат та хлопців і попис дитячого садка з Черніева. Закінчилося свято нац. гимном. Вечором під голим небом і в домівці читальні відбулась забава.

Загальне враження зі свята дуже гарне. Комітетові свята належиться щира подяка, що зорганізував серед наших невідрадних обставин таке вдатне свято.

Б. Л.

Як то було у Плаучі Малій?

Апель до компетентних чинників.

Кружок „Рідної Школи" у Плаучі Малій, пов. Бережани, уладжував у себе дня 22. вересня ц. р. чайний вечір і на цей чайний вечір запросив членів сусіднього кружка „Рідної Школи" в Красній, пов. Зборів, відповідним письмом. На ту забаву вибралися в год. 3 пополудні члени кружка „Рідної Школи" в Красній: Степан Перейма, Павло Гуменний, Петро Бендюга, Гнат Яловий, Андрій Гуменний, Федір Зарицький, Микита Цебрій, Павло Михайлюк, Семко Цебрій і Василь Перейма. Йшли гуртом по два-три у малому віддаленні від себе, а коли наблизились до постерунку державної поліції у Плаучі Малій, заступив їм дорогу командант постерунку п. Юзеф Зелінський з палицею в руці і запитав їх: „Цо то ідзе за оддзял і сконд і доконд?" Колиж прохожі відповіли, що йдуть як запрошені гості на забаву до місцевого кружка „Р. Ш." у Плаучі Малій, командант закликав постерункового ч. 269 Казимира Стасячека і приказав йому запровадити всіх на постерунок.

Як тільки підписані станули на коридорі, не почуваючись до ніякої вини, прискочив постерунковий ч. 269 до Степана Перейми, вхопив його за груди і викрикуючи: „Ходзь ту, ск....сине", потягнув його до кімнати, де сидів уже другий постерунковий Казимир Тенчак, який зараз вискочив до сусідньої кімнати, а постерунковий ч. 269 розпочав своє урядування: „Ти зборовскі ск....сину!". А коли Перейма відповів, що зі села Красна, віддаленого півтора кільометрі від Плавчі Малої, ударив його постерунковий 269 двічі з цілої сили в лице і кулаком у груди. Відтак списав з ним родовід, перевів особисту ревізію і крикнув до него: „Марш, жебись бил за пеньць мінут в дому".

Тимчасом постерунковий Казімерж Тенчак вхопив Павла Гуменного за плечі і пхнув до кімнати, з якої вийшов Степан Перейма; урядуючий постерунковий ч. 269 ударив Павла Гуменного теж двічі в лице, списав з ним родовід і перевів ревізію, а викрикаючи до нього: „Не зольмір ісьць чвуркамі", крикнув також до нього: „Ідзь, жжебись за пеньць мінут бил в Красней".

Відтак прийшла черга на Петра Бендюгу, якого постерунковий ч. 269 запримітив найбільше, викрикаючи: „Ходзь ту, ти велькі, як сє називаш?" Колиж він подав імя і назвище, ударив також і його двічі в лице і ще раз запитав за назвище, викрикаючи при цьому: „Бандиці, злодзеє красьняньске, ск....сини, хцеце будоваць Украінем? У вас нема постерунку поліцйі паньствовей, нема вас кому научиць і длятего робіце, цо хцеце". Відтак списав родовід, перевів особисту ревізію, ще раз штовхнув Петра Бендюгу під ліве ребро і крикнув: „Ідзь, жебись бил за пеньць мінут в дому".

Гнат Яловий уже на порозі дістав один раз в лице і приказ, по списанні родоводу і переведенні особистої ревізії, щоб за „пеньць мінут бил в дому".

Андрієві Гуменному відібрав постерунковий палицю і краватку, яку за якийсь час звернув, ударив його в лице і по відібранні родоводу і переведенні особистої ревізії пхнув за плечі також з порученням: „жеби за пеньць мінут бил в дому".

До Теодора Зарицького крикнув постерунковий ч. 269: „Ходзь ту за мном, длячегось станонць як бик" і вдарив з цілої сили в лице; а по ґенераліях і ревізії крикнув: „Тобе не тршеба з бандом ходзіць" і дав йому те саме пятьмінутове поручення.

До Микити Цебрія постерунковий Казімерж Тенчак заскреготав зубами і впхнув його в двері постерунковому ч. 269, який відразу почастував Микиту Цебрія тільки одним поличником; ревізію перевів уже цей перший, бо ч. 269 змучився був на той час і був занятий списуванням родоводу.

Павла Михайлюка запитав постерунковий ч. 269 також про родовід, а коли на запит, якої він народности, відповів, що українець, крикнув до нього кількакратно: „Ґдзеж та Украіна? Муф, я ці дам Украінем, ск....сине!" і вдарив його з цілої сили пястуком у лице.

Семена Цебрія назвав постерунковий ч. 269 „шляхціцом" і тому вдарив його тільки раз у лице та крикнув: „Можеш ісьць", коли перевів уже в нього особисту ревізію.

Коли підписаний таки пішли на забаву, постерунковий Казімерж Тенчак, який у товаристві постерункового Волошинського стеріг тої забави, шепнув своєму товаришеві: „Відзіш, те ск....сини таньчом"...

Підписані запитують дотичну владу, чим вони провинилися і за що їх без ніякої причини потурбовано, побито й ображено?

Красна, дня 28 вересня 1935 р.

Стефан Перейма, Павло Гуменний, Петро Беньдюг, Гнат Яловий (підписав за неграмотного і на його просьбу Микита Цебрій), **Андрій Гуменний, Федір Зарицький, Микита Цебрій, Павло Михайлюк, Семко Цебрій.**

Заграва війни над Східною Африкою.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЙДУТЬ ВПЕРЕД. БЕЗ БІЛЬШИХ ПЕРЕШКОД.

ЛЬОНДОН, 8. 10. ПАТ. Кореспондент Райтера, що перебуває на терені воєнних ділань, повідомляє, що італійські війська, заохочені останніми вістками, *ідуть вперед, бо досі нема більших перешкод.* Всеж старшини твердять, що не можна недоцінювати вислід величезних труднощів, які треба перебороти. Італійські відділи йдуть вперед трьома колюмнами, що прямують до одної мети. Координація того маршу утруднена нерівностями терену, де є тільки кілька доріг. Терен улекшує абісинцям ховатись і робити засідки.

ПОБІДНИЙ МАРШ ІТАЛІЇ

ПАРИЖ, 8. 10. ПАТ. „Парі Соар" повідомляє, що італійські війська не затрималися в Адуї, але йдуть у напрямі Аксум. На південно-східнім фронті італійські війська зайняли місцевість *Дельо* й ідуть у напрямі Гарару. Італійські війська зайняли гірські пасма довкола вершка *Мусса Алі.* З Гаррару повідомляють, що неґус приказав командантові військ на оґаденськім фронті *видати негайно італійцям вирішну битву.*

ПАРИЖ, 8. 10. ПАТ. Кореспонденти французьких щоденників повідомляють з головної італійської кватири в Асмарі, що здобуття Адуї кінчить перший етап операцій північно-західньої армії. Слідуючий етап буде здобуття *Аксум, святого місця Абісинії,* де короновано всіх цісарів з виїмком Гайле Селясі. Після здобуття Аксум, до чого має прийти в найближчому часі, італійські війська *на яких 15 днів припинять марш, щоб закріпити здобуті позиції.* Оперуючі відділи дістануть іще поважні підмоги.

ТРУДНОЩІ ПОХОДУ.

ПАРИЖ, 8. 10. ПАТ. Спеціяльний кореспондент „Тану" з італійського фронту Ґінтізон подає подробиці італійського походу на Адую. Найважливішу ролю у здобутті того міста відограло *італійське летунство,* що промощувало шлях походові сухопутніх військ. Цей похід відбувався у винятково важких обставинах. Після переходу ріки Мареб, треба було йти небезпечними гірськими стежками, на висоті 1.200 м. На тих стежках часто *посовгувались мули та влітали з вантажем у пропасть.*

РИМ, 8. 10. ПАТ. З Асмари повідомляють, що в нападі на Адуу вбили італійського полковника, що командував тубильчими військами. Підчас здобування Адуї італійські війська *не могли урухомити важкої артилерії* з причини недогідного терену. Міста боронила абісинська армія з около *10 тис. людей.* Абісинці повикопували на дорогах рови, щоб унеможливити перехід танкам і автам.

НЕГУС ПРИКАЗУЄ: ВІДСТУПИТИ.

АДІС АБЕБА, 8. 10. ПАТ. Абісинський уряд оголосив офіційний комунікат про те, що італійці зайняли на північнім фронті *Адіграт* і на південно-східнім фронті *Герльогубі*. Арміям на обох фронтах *приказали відступити й не приймати битви*. Італійські наступи у провінції Валькаіт тревають.

Згідно з оставніми вістками на північнім фронті італійці получили свої кольони в одну цілість на лінії Адуа—Ентісчіо—Адіграт. *Рас Сеюм, начальний абісинський вожд на тім фронті, що боронив Адуї, відступив за лінію Аксум—Макале.* До тієї лінії наближуються поважніші абісинські підмоги. Італійські війська по здобутті Адуї скріплюють свої позиції. Через ріку Мареб переправляються нові італійські збройні сили. Під горою Муссалі, тубильчі італійські відділи змірують через пустиню в напрямі провінції Авса, щоб перетяти лінію залізниці Аддіс—Абеба—Джібуті. *У провінції Огаден тревають партизанські бої.*

50.000 АБІСИНЦІВ НА ФРОНТ.

ПАРИЖ, 8. 10. ПАТ. „Л' Ентрансіжан" повідомляє з Адіс Абеби: Абісинські війська йдуть у напрямі загрожених кордонів.

Рас Гетатчу залишив Гаффу й пішов на чолі 50.000 вояків на фронт. На південім фронті абісинці окружили італійців на стійці Уаль-Уаль. Негус мабуть 12. ц. м. поїде до Дессіє. У середущій і північній Абісинії погода, в Огадені зливні дощі.

НЕ ВІДБИЛИ АДУЇ?

БЕРЛІН, 8. 10. ПАТ. Німецьке Інформаційне бюро повідомляє з Риму: Офіційно заперечують поголоски про те, *будьто би абісинці відбили Адуу.* Ситуація на фронті Адуї є, згідно з італійськими повідомленнями добра. Всеж *в околиці Адуї ведуть завзяті бої*, що подобають на правильну битву. *Абісинці ставляють завзятий опір.*

РИМ, 8. 10. ПАТ. Кореспондент „Корріере делля Сера" повідомляє з Асмари, що в Дессіє, куди має приїхати негус, з поспіхом організують дві сильні кольони абісинських військ. *Здогадуються, що приготовляють тут якийсь стратегічний маневр.* Дессіє получена з Гарраром і Діредауа добрими дорогами.

ІТАЛІЙЦІ ЗДОБУЛИ СВЯТЕ МІСТО АБСИНІЇ.

ЛЬОНДОН, 8. *10. ПАТ. Райтер повідомляє з Адіс Абеби, що італійці здобули місто Аксум.*

ПЕРЕД ЗАСТОСУВАННЯМ ПРОТИІТАЛІЙСЬКИХ САНКЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 8. 10. ПАТ. Французькі й англійські знавці приїхали до Женеви, щоб застановитись над застосуванням санкцій. Їх перша конференція відбудеться нині пополудні.

ЖЕНЕВА, 8. 10. ПАТ. Засідання Зборів Ліги Націй відбудеться завтра пополудні під проводом Бенеша. Збори покличуть координаційну комісію, що випрацює плян переведення в життя санкцій.

Лявель відбув довшу нараду з Ідепом.

ОТВОРИЛИ АБІСИНСЬКУ СКАРБНИЦЮ.

Воєнну скарбницю Абісинії, яку можна отворити лише на випадок війни, віддали на потреби національної оборони. У скарбниці є 11 міліонів лірів у золоті (які Абісинія одержала була від Італії як відшкодування після бою під Адуою в 1896 р.), дорогоцінности та золото, що остало в спадщині після цісаря Менеліка, дорогоцінности цісаревої Таідіту й майно теперішнього цісаря Гаіле Селясі. Загальна сума воєнних скарбів доходить до 25 міліонів талярів Марії Тереси.

ШВЕДСЬКІ СТАРШИНИ НЕ ПОКИНУТЬ АБІСИНІЇ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Шведські старшини, інструктори абісинської армії просили, щоб їм дозволили виступити із шведської армії, аби могли остати в Абісинії. Всього один старшина хоче вернутися до Швеції.

ТУБИЛЬЦІ ВТІКАЮТЬ З ІТАЛ. АРМІЇ.

ЛЬОНДОН, 8 10. ПАТ. Райтер повідомляє з Адіс-Абеби: Абісинський уряд запевнює, що **багато тубильців з Еритреї дезиртерують з італійської армії, переступають кордон і втікають до Абісинії в окрузі Мукаля, забираючи зі собою скоростріли.** Один з абісинських командантів Дедіясмає Аеби йде вперед у глибину Еритреї. Рас Сеюм телеграфічно повідомив, що **взяв у полон італійського полковника і 30 старшин.** Негус заборонив перевести їх до Аддіс-Абеби, щоб їх поява не подразнювала населення.

ПРОВІНЦІЯ ТІГРЕ В ІТАЛІЙСЬКИХ РУКАХ.

РИМ, 8. 10. ПАТ. Згідно з інформаціями з достовірного джерела **провінція Тігре є в італійських руках. Начальник тієї провінції Рас Сеюм Мангаша втік.** Лучність між трьома італійськими кольонами, що маширують з півночі запевнена. Перші лінії зовсім нормально засоблюють у харчі.

ПЕРЕЙШЛИ ДО АБІСИНЦІВ.

АДДІС-АБЕБА, 8. 10. ПАТ. В районі Макалю перейшло до абісинців більш як 50 італійських аскерів зі своїм командантом, забираючи зі собою кріси і скоростріли. Теж під Абама перейшло до абісинців 200 тубильців з італійських військ зі скорострілами.

Зміни в польському уряді.

У варшавських політичних колах говорять як про доконаний факт про уступлення міністра освіти Вацлава Єнджеевича. Він перейде до дипльоматичної служби при Квіринналі. Наслідником його буде бувш. прем'єр і міністер освіти Януш Єнджеевич.

Крім того війде до уряду як віцепремієр б. міністер Квятковський, що одержить теж теку міністра промислу та торговлі. Після реконструкції кабінету премієр Славек поїде на відпустку до Югославії. Вертаючись до краю поступить до Будапешту, щоб ревізитувати премієра Гембеша.

НОВИНКИ

— **Футра, всілякого рода, найвибагливіші, поручає Юліян Глушівський. пл. Капітульна 3. І. п. Телефон 254-46.** 10 38-?

— **ПРИЙМАЮ ПАЦІЄНТІВ у моїм заведенні** вул. Сикстуська 17 **в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім зголошенням. Пацієнти мають визначену точну годину. НАСС.** 494 1—3

— **Вистава Театру ім. Тобілевича.** Сьогодні в середу вистава нової песи „Отаман Пісня", в салі театру Ріжнородностей. Песа ця невідомого досі автора Чирського має великий успіх на провінції і зацікавить імовірно теж львівську публику. У складі трупи Тобілевича є деякі відомі нам віддавна актори як Рубчак, Бенцалі, Кемпи.

— **На вечір поезії,** який відбудеться в неділю 13. жовтня в год. 6 веч. у салі Національного Музею є тільки обмежена скількість місць. Хто котів би бути на ньому, повинен заздалегідь замовити білети в Нац. Музею або редакціях „Діла" та „Нового Часу". Як декляматори виступлять Л. Кривіцька, Л. Голіцинська, І. Ґурґулівна та О. Луцький.

— **Слони на вулицях Львова.** Цирк „Арена" пустив для реклями вулицями Львова своїх слонів. Коли вони підійшли до криниці на Ринку відчули спрагу, випорожнили криницю швидше, ніж тисячі людей на Йордан. Коли напились за багато, сприскували хоботами прохожих: деякі елегантні пані були мокрі. Магістрат був задоволений, бо не потребував скроплювати вулиць. Зі слонами їздило теж мале левиня.

— **Тернопільське громадянство** святкує дня 20. жовтня 1935 р. ювилей 50-ліття священства свого довголітнього пароха о. крилош. **Володимира Громницького.** В програмі: 1) Торжественна Служба Божа в 9 год. в парох. церкві з участю хору терноп. „Боян". 2) Святочна Академія в салі „Міщанського Братства", год. 12.30. — Привіти слати на адресу: о. Стефан Ратич, Тернопіль, вул. Руська 11.

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю 11. X. в год. 19-ій відбудуться в домівці Товариства при вул. Підвалля 7/І. відчити: Д-ра М. Мувики: Чинностеві печінкові спроби і Д-ра Д. Стасіва: Удар і туберкульоза.

— **Засідання матем. прир. лік. секції** Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові буде дня 10. жовтня в год. 18.30 в Канцелярії Т-ва зі звичайним денним порядком. Проситься точно прийти.

— **Панахида на могилі українського письменника в Бориславі.** Пишуть нам: У 15-ті роковини смерти Стефана Ковалева (Стефана Пятки) в неділю 29. вересня ц. р. по співаній Службі Божій при численній участи вірних ходила церковна процесія на могилу письменника, де о. канонік І. Ліщинський та о. катехит В. Майба відправили панахиду за душу того, який у своїх творах вірно змалював давній Борислав.

— **Виявлення в справі „Українського Бескиду".** В „Перемиських Епархіяльних Відомостях" (ч. 7—9 ц. р.) находимо таке виявлення в справі відношення до „Українського Бескиду": На щораз частіші запити священиків у справі відношення часопису „Український Бескид" до священичого Товариства „Епархіяльна Поміч" у Перемишлі і — як у нас кажуть — до „вищих духовних кругів", вияснюємо що слідує: Товариство „Епархіяльна Поміч", рахуючись із поважними трудношами у дальшому видаванні діецезального тижневика „Бескид", рішило зліквідувати його в грудні 1933 р., а користаючи з нагоди приняло пропозицію від редакції тоді новоповсталого в Перемишлі тижневика „Український Бескид", на чолі котрої стоять світські люди, і передало їй свій часопис. Товариство „Епархіяльна Поміч" не було ніколи ані тепер не є власником „Українського Бескиду" і через це відпадають усякі сумніви дотично питань, чи редакція „Українського Бескиду" в чімнебудь заступає становище духовних кругів. — За Виділ Т-ва „Епархіяльна Поміч": † **Йосафат,** Президент Т-ва „ПЕП"; **о. Орський Онуфрій,** секретар. — Перемишль, 30. вересня 1935.

— **В Союзі книговодів у Львові** (вул. Бурлярда 5) відбудеться в четвер, 10. ц. м. реферат на тему „Відсотки у світлі законів", який виголосить д-р Йосиф Герцель. Початок у год. 19.15 вступ вільний.

— **Посвячення каплиці.** В Увині пов. Радехів посвячено римо-кат. каплицю, яку побудувало Земське Т-во Парцеляційне зі Львова.

— **Краєва хроніка.** У Млинах пов. Яворів посварився Дмитро Сенів зі своїм шваґром Грицьком Миклошом, якого Сенів ударив колом по голові і вбив на місці. — Б. інкасент повітового виділу в Любачеві, Ян Каплан стане перед львівським судом під закидом спроневірення 73 зол. — Львівський суд розглядає справу б. війта з Річиці, Івана Ключковського, що спроневірив коло 500 зол. — В лісі коло Білої Чортківської хтось постріляв гаєвого Павла Скурського підчас службового обходу. — Повітовим старостою в Скалаті іменований д-р Роман Климів, колишній городський староста у Львові, опісля в Домброві.

— **Дальше тягнення інвестиційної позички.** В другім дні тягнення 3 прц. преміової інвестиційної позички впали слідуючі виграні: (перша цифра означує число облігації, друга число серії): По 1.000 зол. на ч.: 1 — 64 985 2283 4534 7232 9026 10380 11500 11863 12919 13330 15502 15503 18471 19897, 6 — 1696 1888 3424 4026 4326 8401 10781 11843 12773 13953 14199 15191 16099 20256 21207, 9 — 4529 6420 7989 8617 11087 12126 12384 14178 15361 16829 18467 19600 21385 21806 22756, 12 — 770 1337 1448 1512 1645 1767 2171 2321 2426 2624 2808 2981 3082 3127 3572 3682 4823 4842 5272 7033 7412 7745 7807 8289 8532 8675 9206 12891 13431 13731 15293 16948 17613 17751 18246 18633 18767 18795 19147 19959 20647 20820 21484 21647 21799, 13 — 2375 3239 5551 5421 6328 7325 7647 7732 9502 10165 11688 12560 18409 20900 21324, 14 — 1978 3081 4308 6850 7046 9537 9892, 10013 10029 14031 10920 12316 12719 12891 21957, 17 — 205 1518 1569 1873 2822 4652 6896 7188 7560 11108 13673 17875 19052 20088 20277, 18 — 19118, 19 — 146 2810 2839 3102 3488 5771 6128 10408 12362 12472 12696 15095 15507 16419 20679, 20 — 689 2533 3084 3134 3658 4003 5185 5365 5875 6084 6131 6775 7047 8317 8529 8865 10114 10332 11559 12736 14728 15024 15520 15816 16750 16820 17200 18743 20961 22227, 24 — 3609 5305 6148 7206 7829 10173 13033 14069 14114 14381 13730 15573 16750 21611 22360, 27 — 1475 20009 3441 4982 5372 7933 8117 8533 9349 10530 10856 11167 11309 12669 12545 13189 13911 14612 15067 15416 15446 15564 17435 17971 18342 19259 19751 21208 22371 22620.

— **Безпека на наших дорогах.** На шосі за Стрийською рогачкою під Львовом склалася минулої неділі в 7 год. ранком сумна подія, характеристична для відносин безпеки, що панують в нашому краю. В напрямі Львова їхав господар з Поляники біля Щирця, Василь Горак возом, на якому крім нього находилося ще четверо осіб. Їхав згідно з приписом правим боком дороги. Нагло надїхав з противної сторони особовий самохід і вдарив з цілим розгоном на коні Горака. Наслідок був фатальний, бо авто тяжко покалічило оба коні і сильно потовкло п. Гастальтерову, жінку адміністратора фільварку з Поляни, що теж їхала цим возом. Крім того одна особа потовклася легко. Авто вийшло з катастрофи з меншим ушкодженням. Прохожі люди придержали шофера, яким був сам власник ав-

...ти, якийсь купець зі Львова. На запит, чому не минув фіри, хоч місця було багато, сказала одна з двох пань, що їхали цим автом: „Що, пшез хами мялам вехаць до рову?" Власника авта спроваджено на недалекий поліційний постерунок, де списано з ним протокол. Стверджено, що він не вмів кермувати автом і їхав серединою шоси та в недозволеному темпі. Тимчасом власник тяжко покалічених коней відставив їх до ветеринаря у Львові, який ствердив, що один кінь страчений, а другого можна ще вилічити. Господар Горак, який цінує свої коні на 1000 зол., рішив зажадати в судовій дорозі від власника авта відшкодування.

— **Страчення душогуба.** На вязничному подвір'ї в Тернополі страчено в понеділок Онуфра Зданевича, засудженого на смерть за вбивство сусіда. Зданевич на три місяці перед злочином покинув був вязницю, де відсидів 10 літ також за душогубство, а передтим був караний за ріжні грабунки.

— **Вбили священика.** В селі Садках під Рівним хтось стріляв двічи крізь вікно до мешкання православного пароха Арсенія Татури. Стріли були влучні і положили о. Татуру трупом. Поліція слідже за душогубом.

— **Жахливий еротичний злочин.** Минулого тижня щезла зі Станиславова 15-літна учениця VII. кл. вселюдної школи, Станислава Фурман. Поліція ніяк не може її віднайти. Аж у понеділок найшли в лісі біля Жизноміра пов. Бучач висільника у військовому однострою. З листу, який був при ньому, показалося, що це 22-літній Іван Пальчак, вояк 48. п. піхоти зі Станиславова. В листі він написав, що відбирає собі життя зі своєю нареченою Станиславою Фурман. Вона отруїлася в одному старому млині, після чого він кінчить самогубством. Поліція перешукала цілу околицю, але ніде ніякого млина не було. Не найшла теж самої дівчини. Але що на тілі Пальчака видко було синці і ціле лице було подрапане, здогадуються, що він знасилував дівчину, опісля вбив і закопав. Щойно після доконання цих злочинів, мучений докорами совісти, повісився.

— **Сто провин на совісти.** Перед судом присяжних у Самборі відбулася розправа голосного бандита Івана Друщака і його шістьох спільників, що допустилися кілька грабункових душогубств. Обвинувачений був колись власником камениці в Дрогобичі і має на своїй совісти поверх 100 провин, за які почасти сидів уже у вязниці. Друщака і В. Кшесня засуджено на досмертну вязницю, І. Домбровського на 4 роки, а Х. Коша на 8 місяців вязниці.

— **Життя дорожіє.** Комісія для досліду змін коштів удержання у Варшаві устійнила в дні 7. ц. м., що кошти удержання трудової родини, зложеної з 4 осіб, зросли у вересні в порівнанні зі серпнем на 0.8 процент. А відомо, що те саме стверджено в серпні у відношенні до липня.

— **Централя торговлі жінками.** Як повідомляє румунська преса, Чернівці є тепер експортовою централею для торговлі жінками. Вивозять їх звідтам до Галацу, а звідтам до Єгипту.

— **Мозок гориля.** В зоольогічному городі в Берліні згинув гориль. Щоби викрити причину смерти, його тіло передано до патольогічного інституту, де проф. Кох перевів секцію. У звязку з тим гориля зважено і стверджено поважну вагу 526 фунтів. Та найцікавіше, що мозок цього велитня між малпами важив тільки 610 грамів, отже третину пересічної ваги людського мозку.

— **Ріжні вістки.** Турецьке міністерство освіти завело у всіх школах обовязкову пластову ношу для молоді обох полів. — На турецький університет в Анкарі покликано 10 професорів з Німеччини й Мадярщини.

—o—

З відчитової салі.

Проф. д-р В. Залозецький: „До історії українського орнаменту".

В суботу 5. X. відбувся в Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові виклад проф. д-ра В. Залозецького п. н. **„До історії українського орнаменту"**. Був це третій з черги відчит, що його улаштувала Управа згаданого Музею у звязку з виставою тканин і вишивок.

Прелегент спинився спершу над питанням генези орнаменту взагалі. Обговорив він у звязку з цим три теорії, а саме: матеріялістичну, формалістичну і психольогічну. Матеріялістична теорія, яку сформулував Ґотфрід Земпер у творі „Дер Стіль ін дер більденден Кунст", зводить генезу орнаменту до матеріялів техніки, які рішили про повстання орнаменту. Згадана теорія панувала в науці майже до кінця XIX ст. і панує ще й досі у деяких державах. Формалістична теорія, яка повстала як реакція на попередню, виводить генезу орнаменту з певних естетично-мистецьких хотінь людини, отже головним чинником повстання орнаменту є мистецькі нахили. Цю теорію сформулував Альойс Ріґль у творі „Стільфраґен" під кінець XIX ст., який крім того займався також українськими вишивками та килимами. Ріґль стверджує, що первісна людина, маючи страх перед порожнечою, старалася площу покрити орнаментом. Психольогічну теорію, яка між ін. найбільше відповідає прелеґентові, сформулували фон Штайнен, Вільгельм Ворінґер і Теодор Ліпс. Ця теорія пояснює повстання орнаменту проявами людської психіки. І так фон Штайнен на основі матеріялу диких народів, у яких „табу" грає величезну ролю, звязує повстання орнаменту з певними релігійними проявами. Ліпс і Ворінґер виказують на історичних стилях, що на повстання орнаменту впливають духові явища: Ліпс навязує до відчування, Ворінґер до абстракції і відчування. Він добачує в західно-европейському мистецтві два ріжні духові прояви: нахил до органічного (клясичне мистецтво), який дозволяє людині вчуватися, і нахил до абстракції (ґотик), який веде до абстраґування форм природи і тимсамим до абстракційного зрозуміння мистецького твору. Ворінґер зачисляє византійське мистецтво до старо-орієнтального і зазначує, що воно стоїть на роздоріжжі між органічністю й абстракцією, бо обнимає одні і другі елементи.

Прелеґент розбирав теж дві гіпотези про те, який орнамент старший: абстракційний (геометричний), чи натуралістичний. Одна гіпотеза каже, що первісним був абстракційний орнамент і спирається на вислідах експериментальної психольоґії, головно на досліджуванні дитячих рисунків. Другу гіпотезу поставив Ріґль, на якого думку первісним був натуралістичний орнамент і повстав з наслідування обектів природи. Тут прелеґент заявив, що хоча гіпотезу Ріґля потверджують передісторичні мальовила Альтаміри (Еспанія), він таки не береться рішати цього питання.

Після цього прелеґент звернувся до історії вже самого українського орнаменту. На думку прелеґента українську орнаментику треба вязати з проявами історичних стилів. Це вже видно у передісторичному періоді, в якому орнамент наших земель вяжеться з орнаментом середземноморським (мінойським) або скито-грецьким. Ще докладніше видно це в історичному періоді. Византійська орнаментика, почавши від X. ст. аж до часу, доки існував византійський стиль, впливала на нашу орнаментику. Отже маємо до діла зі стилем та з орнаментикою, які колись проявлялися у найвищих верствах суспільности і які пізніше перейшли у нижчі верстви. Те саме маємо пізніше з ґотицьким, ренесансовим і бароковим стилем. Основою нашої орнаментики був ґеометричний орнамент з ясним рисунком і фарбами, так як у Византії. Тому византійська орнаментика зовсім подібна до нашої. Тут прелеґент зілюстрував це твердження кількома репродукціями византійської орнаментики і виказував, що ґеометричні зображення народніх вишивок, а саме хрестики, колісцята і всякі лінійні конфіґурації — все те запозичене з византійської орнаментальної граматики, а також і сама система бордюр.

Крім домінуючої ролі византійської орнаментики є сліди перські, як нпр. геральдичний мотив або мотив гранату. Натуралістичні мотиви прийшли до нас із Заходу. На думку прелеґента не лиш орнамент, але й народній стрій наш є мабуть перенятий з Византії; він спочатку був ношею вищих верств, опісля перейшов у верстви нижчі.

Щодо застосування народнього орнаменту до виробів міської культури, то це складне питання, бо не всі форми із села можна переносити до міста і навпаки. Можна це робити тільки з деякими формами і це робити повинні тільки мистці.

Після викладу дир. Я. Пастернак мав деякі завваги щодо ролі доісторичного орнаменту, проф. Ф. Колесса подав декілька загальних завваг про орнамент у звязку з духовою народньою культурою, а п. Павликовська як директорка кооперативи „У. Н. М." боронила мистецької вартости одного експонату, в якому д-р Залозецький піддав у сумнів спосіб прикладення орнаменту.

Яр. Константинович.

Перед виставою українських мап.

Дня 7. ц. м. відбулася в канцелярії Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові пресова конференція, учасники якої дістали дуже цікаві інформації про приготовлювану на першу половину грудня ц. р. виставу українських мап у Львові та пізніше в більших містах краю, про видання в недалекому часі першого атлясу України та про оснування Демографічного Інституту при Наук. Т-ві ім. Шевченка. Справи ці настільки важні, що присвятимо їм ширшу згадку в черговому числі „Діла".

ДИВОГЛЯДИ.

ЦАДИК СИНОМ СВЯЩЕНИКА.

Із Станиславова повідомляють, що в одного з тамошніх адвокатів зголосився цадик Ґімпель з Долини. Цадик прохав ужити правних заходів, щоб міг він дістати міліонове майно, яке залишив в американському місті Бальтімор о. Кожиновський. Ґімпель твердить, що має докази на те, що він є нешлюбним сином о. Кожиновського.

БОРОДА НЕ Є „УХИЛОМ".

Уманський „ударник" Нудман дістав наказ від директора тресту Аронського обстригти бороду. Наказ мав той мотив, що „відповідальні товарищі" повинні бути голені. Нудман, як нащадок Мойсея, мав гарну чорну бороду і не хотів з нею розставатись. Почали з бойкоту, перейшли до погроз і справа бороди дійшла аж до найвищої інстанції партії й уряду. „Ізвестія" з 27. вересня додають до цієї справи коментар: Бороду носить один із найбільше заслужених людей Совітського Союзу, начальник головної управи північного морського шляху Шмідт. Калінін і Петровський теж бородаті. Отже рішили: борода товариша Нудмана не має в собі нічого протизаконного. Ленін і Сталін не мають бороди, але Маркс і Енґельс мали велику, навіть біблійну.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Василь Ткачук: СИНІ ЧІЧКИ, нариси. Львів 1935. Українська Бібліотека" — Вид. Іван Тиктор. Стор. 128, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ:

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюстрований місячник. Львів 1. жовтня 1935. Р. X. Ч. 10.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Жовква жовтень 1935. Р. XXXVIII. Ч. 10.

ДЗВОНИ, літературно-науковий місячник. Львів серпень-вересень 1935. Р. V. Ч. 8—9. Зміст: В. Пачовський: Поклін Владиці. — В сімдесятьліття Митрополита. — Б. Лисянський: Моїм донькам. П. Жеральди: Дуалізм (перекл. Б. Лисянський). — Дм. Николишин: Телесилля (істор. поема з грецької старовини). — У. Самчук: Перша любов. — Лячерда Медина Челі: На Море Ґалілейськім; На горі. — Н. Королева: Сульфур фльорібус мортус ест. — С. Шелухин: Критика нового наукового підручника історії України (докінчення). — П. Ісаїв: Католицький патріотизм і модерний націоналізм (з приводу кн. Д. Варнака: Кардинал Мерсіе). — о. д-р Г. Костельник: Справжнє джерело атеїзму (продовження). — Д-р М. Гнатишак: Цар Соловей (З історії українського слов'янофільства й символіки) докінчення. — Рецензії. — Нові книжки. — Від Адміністрації.

ДЗВІНОЧОК, ч. 48, жовтень 1935. Рік V.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Річник XV. Ч. 162. Львів, жовтень 1935.

БОГОСЛОВІЯ, науковий тримісячник. Львів 1935. Т. XIII. Кн. 2—3. Зміст: Д-р Артур Сандграф: П. Абеларді Експозиціоніс ін епістолям С. Паулі ад Романос Аббревіяціо. — Д-р Микола Руснак: Богослужебні книги Східної Церкви про примат Папи (Докінчення. — Михайло Возняк: Перший історик Церкви з вихованців льв. дух. семинарії (Продовження). — Д-р Іван Шпитковський: Рід і герб Шептицьких (Продовження). — Вибрані питання. — Огляди й оцінки. — Всячина. — Хроніка. — Богословське Наук. Т-во. — Книжки й часописи.

НИВА, Львів, вересень 1935. Ч. 9. Рік XXX. Зміст: о. О. Квіт: На актуальні теми. — о. Ст. Хабурський: До проблеми виховання нашої молоді. — о. Прот. П. Табінський: Релігійні питання в церковнім розколі XI в. — о. Д-р Г. Костельник: Посмертне життя. — о. Петро Хомин: На уніяльній конференції в Пінську. — о. Мих. Цегельський: Програма для конференцій КАУМ на 1. рік. — Всячина.

НОВА ХАТА, двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Львів, 1. жовтня 1935. Р. XI. Ч. 19. Зміст: Проф. В. Мошачевський: Олекса Новаківський. —

М. Морачевська: Спомин. — О. Лучинінська: Мистець його жінка. — М. Нижанківська: Вистава народніх ткачин. — О. Уальд: Озеро. — В. Січинський: Модерні меблі. — Адріена Мак: До балачки про чоловіків. — Дещо про креми. — Як чистити килими; Приписи. — Ірина Вільде: Метелики на шпильках. — Ілюстрації.

ШЛЯХ МОЛОДІ. Рік VII. Вильно, вересень 1935. Ч. 11 (84).

PLON, ilustrowany miesięcznik rolniczo-ogrodniczy, Chorzów, październik 1935, R. II. № 11.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ, Gminy król. stoł. m. Lwowa. Lwów, 1. października 1935. R. IV. № 19.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ, Sierpień—wrzesień 1935. Tom XLV. Wydawca i redaktor: Jan Bobrzyński.

ORIENS, dwumiesięcznik poświęcony sprawom religijnym Wschodu, Wrzesień—październik 1935. Zeszyt 5. Rocznik 3. Kraków, 1 października 1935.

СПОРТ.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ — БРОШНІВ 1:3 (0:2).**

Змагання товариські. Ворота стріляв Якібчук. Судив п. Баєр д. добрий. Склад: Андрійшин І і ІІ, Деркач, Куліба, Бриндзей, Чаплінський, Демчук, Зубик, Керникевич, Якібчук і Лiськевич Б. Змагання ці програв Пролом через напад, а властиво трійка нападу. Задні Пролому грали дуже добре, як і в нападі оба крила. Найгірше в нападі грав Якібчук (якого вправа) нога боліла), що занедбав пять позицій, будучи самкасам з воротарем Брошнева і за кожним разом стріляючи в аут або в руки воротареві. Сама гра досить цікава, з великою перевагою Пролому в другій половині. Але коли трійка нападу не знає, що це таке стріл на ворота, то годі змагання виграти. Відсутність мудрого й доцільного проводу нівечить у трійки нападу аж надто.

Б. Д.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.
Середа, 9. Х. год. 8. веч. Концерт хорального хору.

Театр Ріжнородностей.
Нечинний.

Український Театр ім. І. Тобілевича
Львів:
9. Х. „Отаман-Пісня".
10. Х. „Дівча з Маслосоюзу".

Цирк „Арена", вул. Городецька ч. 37.
Середа, 9. жовтня дві вистави: в год. 3.15 попол. і в год. 8.15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конг-Конга" „Лови на тигра".
АПОЛЬО: „Ванусь" (Днища).
АТЛЯНТИК: „Пепо" („Жінка за 1.000 рублів") фільма в рос. мові.
ВАНДА: „Федора", „Ремо-Сатан".
ҐРАЖИНА: „Дівчата в однострою".
КАСІНО: „Ідемо по щастя".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чорт не жінка".
МАРУСЕНЬКА: „Чорт не жінка".
МІРАЖ: „Поворот Франкенштайна" (Борис Кардов").
МУЗА: „Я збігзець".
НАКС: „Ніч чудес у Люрді".
ПАЛЯС: „Дві мові".
ПАН. „Червоний султан" (Абдул Гамід) і додаток.
РАЙ: „Пісня козака" (Хозе Мохіка).
СВІТ: „Провокатор Азев".
СОНЦЕ: „Біда одаліска", „В тіні чародерів".
СТИЛЕВЕ: „Катюша" і ревія „Ланцюг щастя".
ТОН: „Іреля, королева пісні".
УТІХА: „Дон Хуан" і ревія.
ХИМЕРА: „Малий полковник" (Шерлі - Темпль).

Закордонне радіо.

Середа, 9. жовтня 1936.

Відень (506,8) 16.15 Твори К. Л. Урая в вик. солістів, 19.30 Симф. концерт. **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 19.25 Міш. хор, 20.05 Концерт орх. **Париж** (1648) 18.00 Сен Санєсові твори, 21.00 Пісні. **Берлін** (356,7) 17.00 Популярна музика, 19.20 Пісні Вольфа (Льоман барит.). **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Легка музика, 20.45 Вес. авдиція, 23.00 „Персей і Андромеда", орат. Гендля **Кельн** (455,9) 16.15 Соната ч. 6. ц-моль Шуберта, 19.00 Моцартові твори (спів, муз.). **Мінхен** (405,4) 13.15 Популярна музика, 16.10 Пісні давніх мистців, 17.00 Вес. пополудне. **Будапешт** (549,5) 13.40 Форт. ресітaль, 19.45 Спів, 20.45 Концерт оп. орх. **Міляно** (221,2) 11.30 Популярна музика, 20.40 „Ля Сагредо" муз. веса Вітадініа. **Рим** (420,8) 13.00 Популярна музика, 19.45 Розривковий концерт, 22.05 Танк. музика.

Четвер, 10. жовтня 1935.

Відень (506,8) 17.40 Солісти (форт., Нурі-Мітіг сопр.), 19.20 Концерт, 22.10 Вечір у пісні (Ф. Боршос тенор). **Кошиці** (259,1) 17.35 Для Закарпаття. **Прага** (470,2) 17.15 Форт. ресітaль, 17.45 Пісні Вольфа. **Париж** (1648) 21.00 Пісні, 21.45 Концерт. **Білгород** (437,3) 17.00 Нар. пісні, 20.60 Сен Санєсові твори. **Берлін** (356,7) 14.15 Розривковий концерт, 16.00, 19.00 Пісні, 22.30 Вес. мельодії. **Франкфурт** (256) 20.10 Альпейська музика. **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.15 Нар. пісоньки, 21.00 Концерт орх. **Кельн** (455,9) 12.00 Музика, 20.10 Концерт. **Мінхен** (405,4) 19.30 „Тоска" оп. Пучінія. **Будапешт** (549,5) 17.30, 20.10 спів, цит. орх. 21.35 Концерт. **Міляно** (221,2) 11.30 Музика. **Рим** (420,8) 17.05 Вок.-інстр. концерт, 20.40 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса.

Львівське радіо.

Середа, 9. жовтня 1935.

9.00 Раніпшя авдиція, 7,55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Модні трикотарські одяги, 12.30 Пісня та пісонька з гр. пл., 18.25 Хвилина для жінок, 13.30 Найгарніша гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Концерт трія, 16.00 Як забратися до будови шпряка, 16.20 Скр. ресітaль, 16.45 Гутірка музика із слухачем радія, 17.00 Крилаті пера, 17.15 Концерт скандинавської музики, 17.50 Світ сміється — огляд закорд. гумору, 18.00 Концерт солістів (музика, спів), 18.30 Авдиція в честь Марії Конопніцької в 25-ліття смерти (відчит, спів, рецитац.), 1900. Фейл. Антени в городі Перемислава. 19.20 Реклям. концерт. 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.60 Актуальний репортаж, 20.00 Легка муз. в вик. орх., 20.40 Від ковпака до модного капелюха, 20.50 Веч. денник, 21.00 Творчість Шопена (відчит, скрипка, віольонч., форт.), 21.35 Жарти ораторського чортика — нарис Карла Іжиковського, 21.50 Здобутки медицини: Полові гормони, 22.00 Княжна та водоцюга" ком. опера Польдінія на осн. Андерсена, 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Четвер, 10. жовтня 1935.

6.30 Раніпшя авд., 6.33, 6.24 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл.; у перерві ок. 7.20 Раніпшій денник, 7.55 Трохи інформацій. 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт (музика, хор), 13.03 Співочі тузи з гр. пл., 13.25 Моцарт: Скр. концерт е-дур, 13.30 Легка музика з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Балалайкове тріо, 16.00 Тета Катапульта — опов. для дітей, 16.15 Концерт із гр. пл., 16.45 Концерт м.ш. хору, 17.00 Польський соціялізм у боротьбі за незалежність, 17.15 Нар. танки з гр. пл., 17.50 Із польської минувшини й ін. народів, 18.00 Віольонч. ресітaль, 18.30 Останні моди, 18.40 Турист. інформатор, 18.45 Еспанські пісоньки з гр. пл., 19.00 Польська каплиця в папській резиденції в Кастель Гандольфо, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Твори І. Штравса в вик. орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Протилетунсько-газова самооборона, 21.00 Театр Уяви: „Темпо-темпо" Януша Майснера, 21.35 Пісні (Ронська мецосопр.), 22.00 Форт. ресітaль Ег. Петрі, 22.70 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

На нинішній варшавській біржі нотовано такі курси: Бельгія 89.60, 89.93, 89.47, Берлін 213.70, 214.70, 212.70, Голяндія 359.00, 359.90, 358.10, Льондон 26·05, 28.18, 25.92, Ню Йорк чеки 5.31 і пять восьмих, 5.34 і пять восьмих, 5.28 і пять восьмих, Ню Йорк кабель 5.31 і три четвертих, 5.35 і три четвертих, 5.28 і три четвертих, Париж 35.01·50, 35.10, 34.93, Прага 21.98, 22.03, 21.93, Стокгольм 134.30, 134.55, 133.65, Швайцарія 172.95, 175.38, 172.42, Італія 42.28, 43.16.

Акції Польського Банку 90.00, Стараховичі 30.58.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.38 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 8-го жовтня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·80	„
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	3·80	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 8. Х. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг живої ваги птиці, льоко подвіря станиці таховисарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 90 дкг.	за 1 кг.	0·85	зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90	„
Качки	„	0·75	„

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.